

Monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnan kokous 16.12.2020 klo 17.02–19.53

1. Kokouksen avaus, työjärjestyksen hyväksyminen ja pöytäkirjantarkastajien valinta

Päätös: avattiin kokous, hyväksyttiin työjärjestys ja valittiin pöytäkirjantarkastajiksi Riitta Salasto ja Harun Osmani. Muutamaa henkilöä lukuun ottamatta osallistujat olivat etänä, joten pidettiin nimenhuuto.

2. Tienoo.fi -palvelun esittely

Tienoo.fi-palvelu kokoaa suomalaiseseen arkeen tarvittavat tiedot, ohjeet ja palvelut samalle sivustolle. Puhelimen näyttöön optimoitu verkkoperustainen sivusto on kehitetty STEA:n rahoittamassa Kohdataan kotona -hankkeessa osana Perhekotoutumismallia. Yhteiset lapsemme ry toiminnanjohtaja Markus Söderlund kertoi palvelusta ja sen tulevaisuuden näkymistä.

Tienoo.fi-sivusto sisältää hyödyllisiä ohjevideoita, linkkejä, karttoja ja puhelinnumeroita maahanmuuttajien kotoutumisen tueksi. Tavoitteena on osallisuuden, itsenäisen toimijuuden ja sosiaalisten verkostojen vahvistuminen ja digivalmiuksien parantaminen. Palvelu on kohdistettu vähän aikaa Suomessa olleille pakolaisille henkilöille, joiden digitaidot ovat heikot. Palvelu sisältää ääntä, kuvia ja videoita useina kieliversiona, tällä hetkellä arabian, swahilin, englannin, espanjan ja ranskan kielillä, somali on tulossa. Teksti löytyy puhuttuna, joten lukutaidon puute ei häiritse. Vantaan maahanmuuttajapalvelut on ollut mukana kehittämässä sitä asiakasperheiden kanssa työvälineeksi, jota voivat käyttää myös muut kunnan työntekijät. Käyttäjäkyselyn mukaan palvelun käyttäjien tieto ja hyvinvointi ja suomen kielen taito ja uskallus käyttää kieltä on lisääntynyt. Palvelu tukee kunnan tekemää työtä eikä siinä ole kaupallista ulottuvuutta eli mainoksia.

Söderlund kertoi, että palvelun tulevaisuus on epävarma, sillä nykyinen rahoitus päättyy vuoden lopussa. Sivustoa ylläpidetään teknisesti vielä 2021 säätiörahoituksella. Uutta rahoitusta haetaan ja sen tiimoilta ollaan myös kuntiin yhteydessä heti vuodenvaihteen jälkeen. Hän toivoo saavansa kuntakumppaneita mukaan päivittämään palvelua. Sitä varten voidaan antaa admin-oikeudet kunnalle, joka voi lisätä omia sisältöjä esim. vapaa-aikaan ja harrastuksiin liittyen. Tähän asti hanketyöntekijät ovat tehneet asiakastyötä kunnan osoittamien perheiden kanssa, mutta jatkohankkeessa käytetään todennäköisesti vapaaehtoistoimijoita. Palvelun käyttö alkoi vasta elokuussa, ja Vantaalla on vielä alle 300 käyttäjää. Aikuisopistossa ollut kolme käyttäjätuesta, jota käytetään edelleen kehittämiseen.

Keskustelussa todettiin palvelu mielenkiintoiseksi, esitettiin uusia kielitoiveita kuten dari ja thai ja ehdotettiin mukaan otettavaksi sisältöjä suomalaisesta yhteiskunnasta kuntavaaleja ja äänestämistä silmälläpitäen. Tiedusteltiin sivuston ylläpidosta, mihin Söderlund toivoo admin-yhteistyötä kaupungin puolelta, käytännössä ylläpitäjien työaika. Sisältövinkit ovat tervetulleita ja niitä voi lähettää osoitteeseen [tienoo\(at\)yhteisetlapsemme.fi](mailto:tienoo(at)yhteisetlapsemme.fi) tai yhteyshenkilöille.

Päätös: keskusteltiin ja merkittiin tiedoksi.

3. Vantaan ratikka -hankkeen esittely

Vantaan ratikka on Vantaalle suunniteltava yli 19 km pituinen pikaraitiotie. Se yhdistää kaupungin itäisimpiä osia Länsimäen ja Hakunilan raideliikenteen piiriin ja mahdollistaa kaupungin kasvun joukkoliikenteen varrelle. Kaupungininsinööri Henry Westlin esitteli Vantaan ratikka -hanketta ja kertoi sen edistymisestä.

Westlin kertoi, että ratikka on merkitty yleiskaavaan jo 2007, jatkosuunnittelua on tehty tänä vuonna ja toteutuspäätös tehtänee 2023. Tavoitteena on käynnistää liikennöinti elokuussa 2028. Ratikan kustannusarvio on 400 M €, josta valtion osuus on 30 %. Kustannuksia jaetaan myös Helsingin ja Espoon kanssa. Koko hanke perustuu siihen, että Vantaa kasvaa ratikkalinjan varrella ja menot saadaan takaisin mm. maankäyttötuloina.

Tärkeä tavoite on saada Hakunila ja Länsimäki raiteiden varteen ja tiiviimmin muun kaupungin yhteyteen. Ratikan odotetaan tuovan laadukkuutta rakentamiseen ja reitin varren ympäristöön sekä lisäävän huomattavasti palveluiden saavutettavuutta. Myös Superbussia liikennöintivaihtoehtona on tutkittu, mutta liikennemäärät Hakunilan ja Tikkurilan välillä ovat niin suuret, että ratikka on toimivampi. Ratikka palvelee myös koko pääkaupunkiseudun poikittaisyhteyksiä.

Erilaisia suunnittelun tasoja ja yhteistyötahoja on useita. Ratikka suunnitellaan vuorovaikutuksessa asukkaiden kanssa ja siihen liittyy paljon erilaisia asukastilaisuuksia. Westlin kysyikin neuvottelukunnalta, mitä kanavia pitkin saadaan erikielisiä vantaalaisia mukaan suunnitteluun.

Keskustelussa nousi esille mm. huoli kustannuksista mm. siitä, viekö ratikka rahat terveydenhuollosta ja Länsi-Vantaalle kaavailusta Vihdintien pikaraitiotiestä ja epäilyjä ratikan kannattavuudesta verrattuna Superbussiin. Pohdittiin myös tämänkaltaisten hankkeiden mahdollisuutta estää segregatiota ja tukea Hakunilan ja Länsimäen alueen kehittämistä. Huomautettiin, että hanke pitää jalkauttaa yhteisöihin ja ottaa ihmiset mukaan, jotta kaikille tulisi kokemus osallisuudesta. Westlin sanoi selvittävänsä segregatiokysymystä ja vievänsä ajatuksen jalkautumisesta ruohonjuuritasolle viestinä ratikkatiimille.

Linkin takana löytyvät tallenteet ratikan yleisötilaisuuksista: <https://osallistuvavantaa.fi/p/8s4v2u8gpv7k> ja lisätietoa aiheesta sivulta vantaa.fi/ratikka.

Päätös: keskusteltiin ja merkittiin tiedoksi.

4. Myönteisen erityiskohtelun toimenpiteet 2021

Myönteisen erityiskohtelun toimintaohjelman toinen ohjelmavuosi on päätöksessä ja uusi toimintakausi alkamassa. Hankkeen koordinaattori Piia Sauranen kertoi lyhyesti kuluvan vuoden kokemuksista ja ensi vuoden toimenpiteistä. Ohjelman kolme pääpainopistettä ovat: 1. vahvistamme osaamista, tuemme koulupolkua 2. lasten ja perheiden hyvinvointi 3. yhteisöllisyyden ja turvallisuuden vahvistaminen painottaen ensi vuonna erityisesti nuorten syrjäytymisen ehkäisyä. Tavoitteena on myös lisätä poikkihallinnollista yhteistyötä.

Sauranen totesi, että kuluvana vuonna 2020 myös järjestöt ovat olleet vahvasti mukana tuoden lisäarvoa toteutukseen pandemiasta huolimatta. Vaikuttamis- ja arviointityö on vielä kesken, mutta erityisiksi onnistumisiksi voi mainita erityisnuorisotyön ja varhaiskasvatuksen kuraattorit. Toimenpiteitä on joka toimialalla, ja ne löytyvät tarkemmin dioista. Uusista toimenpiteistä mainittakoon erityisesti lapsiperheiden kotipalvelun pilotointi ja neuvoloissa käynnistettävän Moniku-mallin kehittäminen Vantaalla Espoon mallin mukaisesti. Muita toimenpiteitä ovat mm. Länsimäen yläkoulun ja Mikkolan koulun pihan (Lyyra) kunnostaminen Alakoulujen erityisnuorisotyöntekijät (2) sekä kaupunkitasoisen kiusaamisen ehkäisytyön projektipäällikkö, erityisesti pojille kohdennettua sukupuolisensitiivistä sosiaalista nuorisotyötä Korso-Koivukylä alueella, Koivutorin katukuva viihtyisäksi ja valoisaksi kollektiivisen lasten valokuvateoksen avulla, Avointen kohtaamispaikkojen alakoululaisten (2.-3. luokkalaiset) iltapäivätoiminnan kehittäminen Koivukylässä ja Hakunilassa sekä varhaiskasvatuksen kuraattoritoiminnan laajentaminen.

Sauranen kertoi myös ympäristöministeriön osarahoituksella käynnistyvästä Lähiöohjelmasta, jossa on mukana 13 suurta kaupunkia. Tavoitteena on asuinalueiden myönteinen pitkän aikavälin kehitys, joka tuottaa asukkailla hyvinvointia ja alueille elinvoimaisuutta. Vantaan kokonaisuudet ovat raidekaupunki, ratikkakaupunki ja Länsimäen energiatehokas uudistaminen. Vantaan lähiöohjelmakokonaisuuden ARA:n avustus vuonna 2020 on 611 430 € ja vuoden 2021 osalta 780 000 €. Toimenpiteet ovat enimmäkseen investointihankkeita eli korjauksia, joihin saa hankerahoitusta 35 %, 65 % jää siis kunnan kustannettavaksi. Ohjelmaan sisältyy vahva asukasosallisuuden näkökulma ja sen kehittäminen, ja työtä tehdään yhdessä kumppaneiden eli järjestöjen kanssa. Lähiöohjelman vahvuus on mukana olevien kaupunkien verkosto, jossa voidaan jakaa tietoa.

Keskustelussa kommentoitiin tulevia toimenpiteitä kehuen niiden konkreettisuutta, pohdittiin osallistavan budjetoinnin prosessia ja myönteisen erityiskohtelun ohjelman mahdollista jatkoa hankkeen päättymisen jälkeen. Toivottiin hankkeelle jatkoa ja erityisesti nuorisotyön ja iltapäivätoiminnan vahvistamista.

Päätös: keskusteltiin ja merkittiin tiedoksi.

5. Values-hankkeen ja Integrating Cities Charterin esittely

Vantaa on mukana VALUES-nimisessä (Volunteering Activities to Leverage Urban and European Social Integration of Migrants) kaupunkiverkostohankkeessa. Hankkeen pääkoordinaattori on Eurocities-verkosto, johon Vantaa kuuluu, ja sitä rahoittaa AMIF (Asylum Migration and Integration Fund). Kehittämispäällikkö Ritva Nyberg kertoi hankkeen työstä Vantaalla ja verkostoissa, jonka jälkeen monikulttuurisuusasiain päällikkö Hannele Lautiola esitteli siihen kytkeytyvän Integrating Cities Charterin videoesityksen avulla.

Nybergin mukaan VALUES-hankkeessa kehitetään kotouttamisen ja vapaaehtoistyön yhteistyötä ennen kaikkea oppimalla ja tutustumalla eri kumppanikaupunkien parhaisiin käytäntöihin. Vantaan hanke vahvistaa ja nostaa esiin kirjastojen aktiivisen työn ja maahanmuuttajajärjestöjen, viranomaisten ja vapaaehtoisten yhteistyön kotoutumisen edistämässä. Kirjaston hankkeista ja esimerkeistä hän mainitsi mm. matalan kynnyksen etäkielikahvilat Zoomissa, jotka ovat korona-aikana olleet erittäin suosittuja, Nicehearts ry:n Naapuriäiti-hankkeen, joka toteutettiin yhteistyössä kirjastojen, Länsimäen kirjaston Monikielinen ja -kulttuurinen kirjasto -hankkeen, Luetaan yhdessä -ryhmät, älypuhelimessa toimivan Lango-kielikaveripalvelun sekä lasten iltapäivätoiminnan Hakunilan kirjastossa.

Osana VALUES-hanketta Eurocities on kutsunut kumppanikaupunkeja mukaan Integrating Cities Charteriin. Lautiola alusti Charterista ja sen velvoitteista ja esitti, että neuvottelukunta tekisi kannanoton Charteriin liittymisen puolesta. Charter on kehitetty jo 2010 ja Suomesta ovat mukana Tampere, Helsinki ja Oulu. Lautiola kertoi, että lähtiessään mukaan jokainen kaupunki sitoutuu noudattamaan kotoutumista edistäviä periaatteita neljällä alueella:

1. kaupungin päätöksenteossa
  - a. kommunikoimalla aktiivisesti sitoumuksesta taata kaikille kaupungin asukkaille tasa-arvoiset mahdollisuudet
  - b. varmistamalla kaupungin päätöksenteon syrjimättömyys
  - c. helpottamalla maahanmuuttajayhteisöjen osallistumista päätöksenteon prosesseihin ja poistamalla osallistumisen esteitä
2. palveluiden tuottajana
  - a. tukemalla maahanmuuttajien yhdenvertaista pääsyä palveluihin, joihin he ovat oikeutettuja
  - b. varmistamalla, että maahanmuuttajien tarpeet ymmärretään ja niihin vastataan kaupungin palveluissa
3. työnantajana
  - a. tekemällä tarvittavia toimenpiteitä, jotta kaupungin asukkaiden monimuotoisuus heijastuu myös kaupungin työntekijöissä joka tasolla
  - b. varmistamalla että esihenkilöt ja kollegat kohtelevat kaikkia työntekijöitä tasa-arvoisesti taustasta riippumatta
  - c. varmistamalla että kaupungin työntekijät ymmärtävät ja kunnioittavat diversiteetti- ja tasa-arvo-periaatteita
4. tavaroiden ja palveluiden hankkijana
  - a. noudattamalla hankinnassa ja tarjouskilpailuissa tasa-arvon ja diversiteetin periaatteita
  - b. edistämällä tasa-arvon ja diversiteetin periaatteita urakoitsijoille
  - c. edistämällä monipuolisen toimittajapohjan syntyä.

Vantaa saisi Lautiolan mukaan **näkyvyyttä** olemalla osa suuria eurooppalaisia kaupunkeja myös kotouttamispolitiikassa, **sisällöllistä tukea** eli rakenteet ja tukea uuden kotouttamisohjelman valmisteluun (valmistelu 2021 lähtien), **tukea kotoutumisen seurantaan** pääsemällä mukaan Eurocitiesin indikaattorien seurantaan sekä mahdollisuuden olla **vahvemmin osa Eurocities-yhteistyötä** ja sitä kautta hankerahoitusta ja oppia muilta. Ennen kaikkea ohjelma olisi hyvä väline itsearviointiin.

Keskustelu: neuvottelukunta keskusteli ohjelmaan liittyvistä kustannuksista ja sen tuomista velvoitteista ja lisäarvosta. Esille tuli mm. seuraavanlaisia kommentteja:

- mukaan meno strukturoituun ohjelmaan kannattaa, jos siitä saa mittariston, ideoita kotouttamiseen ja mahdollista hankerahoitusta
  - parhaita käytäntöjä kaivataan erityisesti Vantaaseen työnantajana
- jos ohjelmaan liitytään, sen mukaisesti pitää toimia
- Vantaa voi olla esimerkkinä muille kaupungeille
- ohjelmasta ei ole erityisiä kustannuksia

Päätös: keskustelun pohjalta neuvottelukunta päätti kannakseen Charterin allekirjoittamisesta seuraavaa: "Neuvottelukunta päätti ehdottaa kaupunginjohtajalle, että Vantaan kaupunki liittyy mukaan Integrating Cities Charteriin. Allekirjoittamalla Charterin kaupunki sitoutuu noudattamaan Charteriin kirjattuja periaatteita. Mikäli Vantaa allekirjoittaa Charterin, neuvottelukunta seuraa Charterissa mainittujen toimenpiteiden edistymistä, itsearviointeja ja raportteja Vantaalla."

6. Vuoden 2021 toimintasuunnitelma

Monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnan toimintakautta on jäljellä puoli vuotta. Kuntavaalien jälkeen kaupunginhallitus nimeää uuden neuvottelukunnan. Sihteeri kertoi lyhyesti kuluneesta poikkeusvuodesta ja muistutti neuvottelukunnan tehtävistä. Sen jälkeen keskusteltiin ja luonnosteltiin teemoja kevätkaudeksi. Neuvottelukunnan tehtävät ovat pääsääntöisesti toteutuneet. Monikulttuurisuussuunnitelman raportoinnin vastuissa on epäselvyyksiä, eikä sitä ole käsitelty neuvottelukunnassa. Työlistalla on edelleen vaikuttavuuden lisääminen, jota ensi valtuustokaudella koetetaan parantaa mm. siten, että kaupunginhallitus nimeää edustajan neuvottelukuntaan ja muihin vaikuttamistoimielimiin. Myös digitaalisten välineiden hyödyntämistä ja viestintää pyritään tehostamaan.

Uusia teemoja on noussut esille pitkin syksyä. Tässä listausta jo aikaisemmin ja kokouksessa esille nousseista:

- aikuisten perusopetuksen laajentaminen ja sen seuranta
- Yhdenvertaisuuslain uudistaminen (yhdenvertaisuusvaltuutettu Kristiina Stenman)
- mielenterveys
- työllisyyden kuntakokeilu, työllistymisen esteet
- Vanhemmat mukaan kouluun ja työelämään -hanke (Careeria)
- Neuvova Vantaa -hanke (kasvupalvelut)
- monikielinen viestintä
- Hyvinvointiohjelman ja monikulttuurisuussuunnitelman seuranta
- Myönteisen erityiskohtelun ohjelman seuranta
- seksuaalivähemmistöt
- uskonnolliset vähemmistöt
- koronan vaikutukset
- syrjimättömyys
- kotoutumisen kaksisuuntaisuus
- asumisasiat
- monikulttuurinen liikunta (Fimu)
- Pasi Saukkosen uusi tutkimus

Alla Arto Mieskolaisen Teamsissa esille nostamia ajatuksia neuvottelukunnan tehtäviksi ja teemoiksi ensi syksylle:

1. Laaditaan politiikkasuositukset (kielikoulutukset, koulutuspolitiikka, asunto-/asumispolitiikka, työllisyyspolitiikka)
2. Otetaan esille maahanmuuttajavähemmistöjä (seksuaali- uskonnolliset)
3. Seurataan aikuisopiston tilatilannetta aikuisten perusopetuksen kanssa, lisäksi opetusresurssien varmistaminen
4. Anonyymi rekrytointi Vantaalle edistämään yhdenvertaisuutta
5. Työllistymisen esteet ratkaisuehdotuksineen koosteeksi monikulttuurisesta näkökulmasta
6. Etäkokouksissa läsnäolo-oikeuden voisi myöntää kuntalaisille
7. Varmistamme vierailijoilta, että kaikki esitysmateriaali on julkista
8. Viestinnässä nostetaan paremmin esiin muitakin kuin suomalaisia juhlapyyhiä ja niiden juhlimista

Päätös: keskusteltiin ja listattiin ensi vuoden teemoja ja päätettiin kokousaikataulusta.

7. Tiedoksi merkittävät asiat

- Vuoden 2020 Kulttuuriseppä-tunnustuksen saajat palkittiin monikulttuurisessa itsenäisyyspäiväjuhlassa 6.12. Kulttuuritalo Martinuksessa. Juhla oli koronatilanteen johdosta siirretty kokonaan verkossa katsottavaksi. Juhlan järjestivät Vantaan kaupunkikulttuurin toimiala sekä Hakunilan kansainvälinen yhdistys.
- Kaupunkikulttuurin toimialalle on perustettu kotouttaminen, yhdenvertaisuus, syrjäytymisen ehkäisy -työryhmä

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 19.53 ja toivotti kaikille hyvää loppuvuotta ja tulevaa vuotta 2021.